

انڈیشمندان پداگوژی اروپا

«از عصر رنسانس (سده هفدهم) تا امروز»

جلد دوم

نوشتہ

توفیق گلی زادہ

سرشناسه	: گلی‌زاده، توفیق ۱۳۳۱ -
عنوان و نام پدیدآور	: اندیشمندان پداگوژی اروپا از عصر روشنگری تا امروز
مشخصات نشر	: نوشته توفیق گلی‌زاده
مشخصات ظاهری	: آبادان: نشر پرسش، ۱۳۹۴
شابک	: ۳ ج. جلد اول ۲۲۰ ص؛
وضعیت فهرست‌نویسی	: ج. ۱: ۵ - ۵۷۳ - ۲۶۵ - ۶۰۰ - ۹۷۸
موضوع	: فیفا
موضوع	: آموزش و پرورش -- اروپا -- تاریخ
موضوع	: مربیان -- اروپا -- سرگذشت‌نامه
موضوع	: فیلسوفان اروپایی -- سرگذشت‌نامه
رده‌بندی کنگره	: ۱۳۹۴ الف ۸/۵۸۳۱/۱۸۶۳۱
رده‌بندی دیویی	: ۳۷۰/۹۴
شماره کتابشناسی ملی	: ۲۵۶۹۶۵۷

نشر پرسش

توفیق گلی زاده

اندیشمندان پداگوژی اروپا

«از عصر روشنگری تا امروز»

• حروفنگاری: پرسش • لیتوگرافی: سروش • چاپ: سوره

• چاپ اول: ۱۳۹۴ • شمارگان: ۱۱۰۰ نسخه

شابک ۵-۷۳-۰۲۶۵-۶۰۰-۹۷۸

© حق چاپ محفوظ است.

نشر پرسش - آبادان - پریم - میدان آلفی - ساختمان اروند - تلفن ۰۹۱۳۳۰۹۲۱۰۶

نشانی مکاتبات پستی: نشر پرسش - اصفهان - صندوق پستی ۳۱۶-۸۱۷۳۵

E-mail: porsesh.pub@gmail.com

info@porsesh-pub.com

www.porsesh-pub.ir

قیمت: ۱۳۰۰۰ تومان

فهرست مطالب

۹	درآمد.....
۱۱	سوفسطائیان.....
۱۲	سقراط و شاگردانش.....
۱۳	دیالوگ.....
۱۴	پداگوژی.....
۱۷	جنبش بشرانگاری.....
۱۹	اصلاحات دینی و آموزش.....
۲۰	راسیونالیسم و گسترش دامنه علم.....
۲۶	پسامدرن در علوم تربیتی.....
۲۹	گِنیوس.....
۳۲	آموزش و انسان.....
۳۳	روشها.....
۳۴	مدرسه مادر.....
۳۵	مدرسه زبان مادری یا مدرسه ابتدایی همگانی.....
۳۶	دانشگاه.....

۴۰	منابع
۴۱	جان لاک
۴۹	منابع
۵۱	ژان ژاک روسو
۶۲	منابع
۶۳	ایمانوئل کانت
۶۹	کانت، پداگوژ فیلسوف
۷۱	کانت درباره پرورش و آموزش چه می اندیشید؟
۷۵	گونه های تربیت
۷۷	تربیت عملی
۸۱	منابع
۸۳	یوهان هینریش پدتالم سی
۹۳	تحول و رشد اندیشگی
۹۸	توصیه ها و پیشنهادهای تربیتی آموزشی
۱۰۱	تأکیدی بر برخی از توصیه های تربیتی
۱۰۵	منابع
۱۰۷	ویلهلم فون هومبولت
۱۱۳	دوره اصلاحات
۱۱۸	هومبولت، انسان و اصلاحات آموزشی
۱۲۳	دبیرستان در چارچوب اصلاحات
۱۲۴	گیمنازیوم
۱۲۶	دانشگاه
۱۳۰	منابع
۱۳۱	جرج کیرشن اشتاینر
۱۳۵	نوجوانی و چشم انداز آینده
۱۴۱	کیرشن اشتاینر اصلاحگر

۱۴۲	دوره پیشبرد آموزش.....
۱۴۷	آموزش و سیاست در اندیشه کرشن اشتاینر.....
۱۴۹	آموزش فنی - تکمیلی دختران.....
۱۵۳	پی‌گفتار.....
۱۵۵	منابع.....
۱۵۷	یوهان فریدریش هربارت.....
۱۷۳	هربارت و اخلاق.....
۱۷۵	هربارت در جهان موسیقی.....
۱۷۹	نگار فلسفی.....
۱۸۲	هربارتیان.....
۱۸۶	منابع.....
۱۸۷	ماریا مونتسوری.....
۱۹۶	مونتسوری و علم تربیتی (پداگوژی).....
۲۰۷	صلح و آموزش و پرورش.....
۲۱۴	نمایه کتاب.....

درآمد

آموزش، محوریترین و بنیادیترین دستاورد هستی آدمی است. داده‌های زندگی بشری نمی‌توانست بدون آموزش نسل به نسل انتقال یابد و به جایگاه امروزی‌اش برسد. نه تنها انسان، آنگاه‌ها آموزش را برای ادامه نسل خود به کار می‌گیرند، بلکه جانوران نیز دارای تغذیه و حفظ خود در محیط زندگی را می‌آموزند. از این رو، جانورانی که به ویژه از کودکی در باغ وحش‌ها و یا به اصطلاح «دست‌آموز» پرورش می‌یابند، حتی با بازآموزی نیز به سختی می‌توانند در دامان طبیعت رها شوند. زیرا زندگی در طبیعت، با ویژگی‌های غریزی و زیست‌محیطی هر جانوری، بدون فرآیند آموزش پایدار نیست.

«دستم بگرفت و پا به پا برد تا شیوه راه رفتن آموخت»

موضوع کار در آموزش دانش و به بیانی آگاهی است. در روند آموزش است که این دانش انتقال داده می‌شود.

آموزش، تاریخ و پیشینه‌ای بسیار کهنسال دارد و به ویژه تا پیدایش خط «سینه به سینه» انتقال می‌یافت. تخمین زده می‌شود که عمر آموزش از مرحله ساده زندگی انسان تا دستیابی به خط نزدیک به دویست هزار سال است، از جمله ساختن ابزارهای سنگی برای شکار، حمله و دفاع، آفرودختن آتش و نگهداری آن.

طبیعی است که آموزش مدرسی و نظام ویژه آن پدیده‌های نوتری هستند. لوح‌های یافت شده در مصر نشان می‌دهند که چهار هزار سال پیش، در زمان فرعونهای این سرزمین، مدارس وجود داشته‌اند. در این مدارس، خط‌نویسی (هروگلیف)، اخلاق و ریاضی از جمله موضوعاتی بودند که تدریس می‌شدند.

آیند آموزش با یونان و فیلسوفان و اندیشمندان آن سرزمین به آستانهٔ نوین می‌رسد. آنها بنای غول‌آسایی از دانش را بنیان گذاشتند که بیش از دو هزاره همواره ذهن بشری را به سوی خود کشید. افزون‌بر آموزش، آموزه‌ها و روشهای آموزش مفاهیم و پرسشگریهای آنان در فلسفه، اخلاق، سیاست و جامعه بسیار بحث‌برانگیز بوده و شگفتی‌آفرینند. از سوی دیگر، شمار این فرزندگان در چند دههٔ شهرت روزگار، که این نیز در نوع خود یگانه است، بی‌همتایی این پدیده را ثابت می‌کند. جهان نواندیش غرب اروپا هرگز نمی‌توانست بدون دستیابی به این گنجینهٔ تابناک اندیشگی، از پوستهٔ فرسودهٔ خود بیرون آید.

در یونان باستان به‌ویژه دو آموزه، زگرش و روش بر جهان آموزش چیره بودند. آنها نه تنها پُراهمیت‌ترین و شناخته‌شده‌ترین در زمان خود بودند، بلکه برگسترهٔ سده‌های پس از خود نیز تأثیر گذاشتند و امروزه نیز می‌توان ردپای آنها را به روشنی در آموزش دید. شاید بتوان آنها را دو مکاتبی دید که هر یک با شخصیت‌های علمی، دانش‌آموزان را به روشهای خود آموزش می‌دادند.